ЗАЦВЯРДЖАЮ
Першы намеснік начальніка галоўнага ўпраўлення па адукацыі Магілёўскага аблвыканкама
_____________ І.Г.Лашкевіч
«20» сакавіка 2023 г.

ЗАДАННІ
для правядзення гарадскіх, раённых алімпіяд па вучэбных прадметах "Беларуская мова" і "Беларуская літаратура"

Дата правядзення: 29 сакавіка 2023 г.
Час выканання заданняў: 10.00 – 12.00.

VIII клас

Заданне 1. Адкажыце на пытанні.

Максімальная колькасць балаў – 5 (1 бал – за кожны правільны адказ).

1. Закончыце фармулёўку: двухскладовая стапа з націскам на першым складзе называецца ____________________.
2. Падлічыце, колькі марфем у прапанаваным слове: *дадумваць*. Адказ запішыце лічбай ___________.
3. Гэта адметнасць беларускай мовы ўвасоблена ў помніку, які знаходзіцца ў Полацку. Над скульптурай працаваў мастак і дызайнер Ігар Куржалаў. На помніку выбітыя радкі з верша народнага паэта Беларусі Рыгора Барадуліна: "Ад Еўфрасінні, ад Скарыны, ад Полацка пачаўся свет". Якая адметнасць беларускай мовы ўвасоблена ў помніку?_________________________________.
4. Іншаземец падарожнічае па нашай роднай Беларусі. Дапамажы госцю апрануцца па-беларуску. Сярод прапанаваных слоў пакінь толькі назвы адзення, выпішы, што не адносіцца да гэтай тэматычнай групы: *кашуля, аблавуха, сукенка, спадніца, цабэрак, камізэлька, нагавіцы, пантофлі.*____.
5. Ефрасіння Полацкая ў школах арганізавала перапіску кніг, шырокае іх распаўсюджванне. З якой мэтай яна займалася гэтай справай?____

Заданне 2. Пастаўце дзеясловы ў форме загаднага ладу адзіночнага і множнага ліку.

Максімальная колькасць балаў – 5 (0,5 бала – за кожны правільны адказ).

Неазначальная форма дзеяслова	Форма загаднага ладу дзеясловаў	
	адзіночны лік	множны лік
Узор: спаць	*спі*	*спіце*
адмераць		
біць		
закасаць		
спяваць		
рэзаць		

Заданне 3. У сказах замяніце падкрэсленыя словы ці выразы фразеалагізмамі, каб сэнс выказвання не змяніўся.

Максімальная колькасць балаў – 5 (1 бал – за кожны правільны адказ).

Добрыя ўчынкі

Андрэй і Пеця – родныя браты. Андрэй быў старэйшы і часта **задаваўся**. Калі Пеця рыхтаваў урокі, то Андрэй звычайна гультаяваў. У вольны час любіў **падурэць**. Калі малодшы брат не рабіў так, як ён, то быў **не стрыманы на словы**.

Вечарам бацька прапанаваў дзецям палічыць свае добрыя справы за дзень і даў кожнаму маленькую скрыначку. А на стол палажыў жалуды. Па чарзе гаварылі хлопчыкі і за кожны добры ўчынак клалі ў скрыначку жолуд. Скрыначка Пеці была амаль поўная, а ў Андрэя жалудоў было **зусім мала**. Андрэй адразу **замаўчаў**, з павагай глянуў на брата і задумаўся…

*задаваўся*____
*падурэць*____
не стрыманы на словы _____________________________________
*зусім мала*____
*замаўчаў*____

Заданне 4. Прачытайце словазлучэнні. Правільна ці памылкова ўтвораны прыналежныя прыметнікі ў словазлучэннях? Пастаўце адпаведныя знакі ў пустыя клеткі табліцы. Пры адказе “так” пастаўце знак “+”, пры адказе “не” – пастаўце “–”.

Максімальная колькасць балаў – 5 (0,5 бала – за кожны правільны адказ).

ля Натальчынай хаціны		бабрыны хвост	
Міхасёў твар		дзядулін капялюш	
Вольчын бацька		зайчын корм	
Валодзіны думкі		братавы словы	
за дзедавым дубам		Жэнін (дзяўчынка) сшытак	

Заданне 5. Папрацуйце перакладчыкамі. Перакладзіце на беларускую мову сказы з рускім словам «нет».

Максімальная колькасць балаў – 5.

Нет уверенности в том, что …	
Нет чтобы поднести тяжёлую сумку!	
В магазине *нет* этого диска.	
Нет, вы только подумайте!	
Её всё *нет и нет*.	

Заданне 6. Узнавіце схемы адносна тыпаў тэксту.

Максімальная колькасць балаў – 5
(1 бал – за кожную правільна запоўненую клетку).

пачатак дзеяння →	развіццё дзеяння →	заканчэнне дзеяння →	
уяўленне аб прадмеце →	→	адносіны да прадмета →	
→	доказ (аргументы) →	→	разважанне

Заданне 7. Разгледзьце ўважліва малюнак. Якому ўстойліваму выразу ён адпавядае? Складзіце невялікі тэкст, у якасці назвы запішыце ўзгаданы фразеалагізм.

Максімальная колькасць балаў – 5.

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____
____
____

Заданне 8. Устанавіце адпаведнасць паміж псеўданімам і сапраўдным прозвішчам пісьменніка. Адказ запішыце ў выглядзе спалучэнняў літар і лічбаў (напрыклад: А1, Б2, В3, Г4, Д5).

Максімальная колькасць балаў – 5 (1 бал – за кожны правільны адказ)

Псеўданім	Сапраўднае прозвішча
А. Янка Купала	**1.** Яўген Іванавіч Скурко
Б. Змітрок Бядуля	**2.** Самуіл Яфімавіч Плаўнік
В. Кузьма Чорны	**3.** Канстанцін Міхайлавіч Міцкевіч
Г. Максім Танк	**4.** Іван Дамінікавіч Луцэвіч
Д. Якуб Колас	**5.** Мікалай Карлавіч Раманоўскі

Адказ А__, Б__, В__, Г__, Д__.

Заданне 9. К. Чорны сказаў: "Дружба – вялікая справа. Без дружбы чалавеку цяжка жыць… Беражыце дружбу, гэта самае дарагое і важнае, што ёсць у чалавека…". Успомніце вывучаныя беларускамоўныя творы (або прачытаныя самастойна). Запішыце ў табліцу пяць, што адпавядаюць тэматыцы, якую акрэсліў К.Чорны ў выказванні.

Максімальная колькасць балаў – 5
(0,5 бала – за кожную правільна запоўненую клетку).

Аўтар	Назва твора

Заданне 10. Вызначце вершаваны памер прыведзеных ніжэй радкоў. Назавіце аўтара і літаратурны твор, з якога ўзяты гэтыя радкі.

Максімальная колькасць балаў – 5
(1 бал – за правільна вызначанага аўтара, 1 бал – за правільна пазначаны твор, 3 балы – за правільна вызначаны памер).

Між алешын, кустоў,
Дзе пяе салавей,
І шуміць, і грыміць
Срэбразвонны ручэй.

Аўтар твора____________________________
Назва твора ___________________________
Вершаваны памер твора ________________